

פתרון הבחינה בעברית: הבנה, הבעה ולשון- שאלון ב'

יחידת לימוד אחת- קיץ 2012

שאלון: 011108 , 211

מוגש על-ידי: ישראלה דויד, רחל נעים

מורות ללשון ברשת בתי הספר של יואל גבע

פרק ראשון- הבנה והבעה

חלק א': הבנה

שאלה מספר 1

סעיף א'

התופעה היא העמדת הרגש במרכז – כמעט בכל מה שאנחנו צורכים – החל מספרות וקולנוע וכלה בחדשות, במוצרים עיתונאיים אחרים ובתקשורת בכלל.

סעיף ב'

"עמודים על גבי עמודים מוקדשים בעיתונים לטרגדיות חסרות פשר, לאסונות ולאירועים סוחטי דמעות שהשלכותיהם על חייו של צרכן החדשות מוגבלות למדי. עשרות העמודים הללו מאובזרים בשלל אמצעים חזותיים ולשוניים, שנועדו לכוון זרקור אל הטרגדיה ולהעצים את הזוועה, ואיתה גם את הריגוש" (פסקה ד).

סעיף ג'

הגורמים:

- הצורך להתחרות ביותר ויותר כלי תקשורת, חלקם זולים ואפילו חינוכיים ומידיים.
- המשבר הכלכלי החריף העובר על תעשיות התקשורת ומעודד מילוי עמודים ודקות ותכנים זולים ככל האפשר.

שאלה מספר 2

סעיף א'

עמדת הכותבת היא שלילית – מתנגדת לתופעה.

נימוקיה: הצבתו של הרגש כקנה מידה אחד שהכול נבחן לאורו, מקשה על ניהול דיון תקשורתי אינטליגנטי, מבטלת מראש כל סיכוי לדיון רציונלי, מכבידה מאוד על גיבוש דעה מושכלת.

סעיף ב'

שימוש במילים טעונות בעלות קונוטציה שלילית – לא רציונלי, כמעט היסטרי, זוועות תלושות, מדכדכות, סימום, סימוא וטשטוש.
בעצם השימוש במילים בעלות קונוטציה שלילית מבהירה הכותבת את עמדתה אודות התופעה.

שאלה מספר 3

סעיף א'

התהליך – הרחבת משמעות – שימוש הֶתֶר במילה "מרגש" במקום שימוש במילים חלופות; שמישות, טובות ונחוצות.

הגורם – נוחות – שימוש במילה "מרגש" הוא דרך קצרה, אפקטיבית שאינה דורשת מאמץ.

סעיף ב'

תוצאות התהליך – שחיקה לא רק של המילה עצמה (מרגש), אלא גם שחיקה של מה שהיא מייצגת – את הרגש.

סעיף ג'

גדול – המשמעות הראשונית התייחסה למידה, ההיפך מקטן. בעקבות התהליך הפכה המילה "גדול" – שם תואר המשמש לציון התפעלות מכל דבר מרשים ביותר.

שאלה מספר 4

סעיף א'

כשהרגשות סוערים ובווערים בתוכנו, לא רק שהם לא מאירים את המציאות, אלא הם מסנוורים אותה ומפריעים לראותה כפי שהיא.

סעיף ב'

דבריו של תומס הובס –

- **תומכים בטענת הכותבת.**
- מביאים דוגמה לטענת הכותבת.
- מפרטים את טענת הכותבת.
- מפריכים את טענת הכותבת.

פרק שני- תחביר

בפרק זה על הנבחן לענות על שלוש שאלות: על שאלה 7 (חובה), ועל שתיים מן השאלות 8-11

שאלה מספר 7

סעיף א'

|| לואי כולל || נושא כולל
 במשך שנים הודחקו אבחנות של סגנון ושל טעם, ומאזינים וצופים התחילו לבחון את הביצועים באמצעות תבחין אחד.

משפט מאוחה
 א – פשוט בעל ח. כולל
 ב – פשוט בעל ח. כולל

סעיף ב'

מאזינים וצופים התחילו לבחון את הביצועים באמצעות תבחין אחד לאחר הדחקה אבחנות של סגנון ושל טעם במשך שנים.

שאלה מספר 8

סעיף א'

משפט מורכב

סעיף ב'

מושא נשוא מורחב
 התקשורת מכתירה אירועים שונים כ"יד הגורל", גם אם הם לגמרי מתקבלים על הדעת.

סעיף ג'

ויתור – גם אם

סעיף ד'

אירועים שונים לגמרי מתקבלים על הדעת, ולמרות זאת התקשורת מכתירה אותם כ"יד הגורל".

שאלה מספר 9

סעיף א'

הצורה הנכונה

- (1) שגיאה בהתאם – חשיבות.. הוא ← חשיבות היא
- (2) שגיאה ביידוע – מוזיקה הנכונה ← המוזיקה הנכונה
- הגשר תאורה ← גשר התאורה
- (3) שגיאה במילת שעבוד – איפה ש... ← במקום ש...
- שהכל... ← כשהכל...

סעיף ב'

- (1) נושא
- (2) מושא
- (3) לוואי
- (4) נושא

שאלה מספר 10

- I. לא השופטים בחרו בשיר הזוכה אלא קהל הצופים.
- II. שימוש היתר שוחק לא רק את המילה עצמה – "מרגש" – אלא גם את מה שהיא מייצגת, כלומר את הרגש.

סעיף א'

- (1) I – קשר של ניגוד, II – קשר של הוספה.
- (2) שימוש היתר שוחק את המילה עצמה "מרגש" ואת מה שהיא מייצגת, כלומר את הרגש.

סעיף ב'

(1) + (2)

- נושא פועלי – המציאה, בודדה, זיקקה, הקצינה, ניצלה; הנושא - טלוויזיה
- נושא שמני – התופעות; הנושא – עלייתו...
- עניינו...; הנושא - הם

שאלה מספר 11

כשהם נדרשים לשפוט את השירים, השופטים עוסקים פעם אחר פעם בשאלה אם השיר "ריגש אותי" או "לא ריגש אותי", ונמנעים לעתים קרובות ממתן נימוק נוסף, המבוסס על ניסיון מקצועי, כושר אבחנה או ידע, שבזכותם נבחרו לתכנית.

סעיף א'

- (1) המילה היוצאת דופן – בזכותם – תיאור
- (2) התפקיד התחבירי המשותף לשלוש המילים האחרות - מושא

סעיף ב'

אם שיר "ריגש אותי" או "לא ריגש אותי"

סעיף ג'

- (1) השופטים נדרשים לשפוט את השירים.
- (2) השאלה היא אם שיר "ריגש אותי" או "לא ריגש אותי".
- (3) השופטים עסוקים בשאלה זו.
- (4) השופטים נמנעים לעיתים קרובות ממתן נימוק נוסף.
- (5) הנימוק מבוסס על ניסיון מקצועי, כושר אבחנה או ידע.
- (6) השופטים נבחרו לתכנית בזכות ניסיון מקצועי, כושר אבחנה או ידע.

פרק שלישי - מערכת הצורות

בפרק זה על הנבחן לענות על שלוש שאלות: על שאלה 12 (חובה), ועל שתיים מהשאלות 13-16

שאלה מספר 12

סעיף א'

- (1)

תּוֹפֵעָה	←	י.פ.ע
כְּנֻנוּ	←	כ.ו.ג
יִגְשׁוּ	←	נ.ג.ש
מְאֹר	←	א.ו.ר
הֶעֱצִים	←	ע.צ.מ
נִסְיוֹן	←	נ.ס.י/ה
- (2) כְּנֻנוּ – כּוּוּן / יִגְשׁוּ – מַגֵּשׁ, הַגֵּשָׁה / הֶעֱצִים – עוֹצְמָה
- (3) תּוֹפֵעָה – הוֹפִיעַ / נִסְיוֹן – נִיסָה / מְאֹר – הַאִיר

סעיף ב'

- (1) תְּבַחֵין - שלמים
- (2) תְּאָגִיד, תְּקַלִּיט, תְּמַרִּיץ, תְּרַמִּית

שאלה מספר 13

סעיף א'

<u>בניין</u>	<u>שורש</u>		
פיעל	י.ת.ר	←	מִיתָר -
פועל	א.ב.ז.ר	←	מְאֻבָּזִים -
נפעל	י.ע.ד	←	נוֹעְדוּ -
נפעל	ד.ו.ג	←	נְדוּנָה -

סעיף ב'

מִיתָר – פעיל, לעומת זאת כל השאר סבילים.

סעיף ג'

	א.ב.ז.ר	←	אביזר	←	מאובזרים
			↓		↓
			שם עצם		פועל גזור שם

סעיף ד'

	מאזינים, צופים	←	שם עצם
	הופך	←	פועל
	מְרַגֵּשׁ	←	שם תואר

שאלה מספר 14

סעיף א'

<u>בניין</u>	<u>שורש</u>		(1)
הפעיל	ק.צ.ן	←	הַקְצִינָה -
פיעל	נ.צ.ל	←	נִצְלָה -
קל	נ.כ.ח.	←	נוֹכַחַת -

(2) היא נִצְלָה ממוות (נ.צ.ל ; נפעל)

סעיף ב'

(1) (2) מְרוֹמָם ; (3) הַשְּׁתַנָּה ; (6) מְדַבָּא

(2) **שורש** **בניין**

פועל	ר.ו.מ	←	מְרוֹמָם	-
התפעל	ש.נ.ה/י	←	הַשְּׁתַנָּה	-
פועל	ד.כ.א	←	מְדַבָּא	-

(3) מְרוֹמָם – בגזרת נעו/י - בניין פועל, פה"פ בחולם מלא

הַשְּׁתַנָּה – בגזרת נל/יה – בעבר נסתר- הַ

מְדַבָּא – גזרת נלא ע"ד השלמים, כמו מְשַׁלֵּם

שאלה מספר 15

סעיף א'

(1)

שורש במשקל	הלחם בסיסים	בסיס + צורן סופי
כְּשָׁרוֹן	זְרָקוֹר	חֲנָמִי
תִּמְצִית		עֲתוֹנוֹת
מְצַרְדֵּן		

(2) תמצית – שורש – מ.צ.ה/י

שורש תנייני – ת.מ.צ.ת

סעיף ב'

משקל קטול	משקל קטול
מְלוּי	כְּאוּי
לְוּי	מְצוּי

או

גזרת נלא	גזרת נלה/י
מְלוּי	כְּאוּי
מְצוּי	לְוּי

שאלה מספר 16

סעיף א'

ת' תחילית	ת' שורשית
תלמוד	תאור
תגובה	תקין
התרחשות	תשישות

סעיף ב'

- I. השופטים נמנעים לעתים מנימוק המבוסס על ניסיון מקצועי. ← צורן גזירה (סיומת י - לציון שם תואר)
- II. מקצועי כעיתונאי תובע ממני שעות עבודה רבות. ← צורן נטייה (כינוי שייכות חבר - שלי)

סעיף ג'

(1)

השורש	שם פעולה בבניין הפעיל	שם פעולה בבניין קל	שם פעולה בבניין פיעל
ש. א. ל	השאלה	שאילה	
י. ד. ע	הודעה		ידוע

- (2) השאלה - הפעיל - כאשר נותנים משהו למישהו.
שאילה - קל - כאשר לוקחים/ מקבלים משהו ממישהו.